

Rijnstate

Azathioprine / AZA (Imuran) 6-Mercaptopurine / 6MP (Purinethol) Bij de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa

Uw behandelend arts en/of verpleegkundige heeft met u gesproken over het gebruik van azathioprine of 6-mercaptopurine (thiopurines). In deze folder krijgt u informatie over dit geneesmiddel. Deze folder is echter géén vervanging van de bijsluiter. Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen, dan kunt u daarmee bij uw behandelend arts of verpleegkundige terecht.

Algemeen

De oorzaak van de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa is niet bekend. Elke behandeling met medicijnen is gericht op het onderdrukken van ontstekingsreacties. Dit leidt tot vermindering van klachten en verkleint de kans op complicaties die zich bij deze ziekte voor kunnen doen. Medicijnen kunnen de darmontsteking onderdrukken maar de huidige medicijnen kunnen de ziekte niet definitief genezen. Na het afbouwen van of stoppen met medicijnen kunnen de klachten weer terugkomen.

Werking

Uw behandelend arts schrijft meestal azathioprine of 6-mercaptopurine voor wanneer andere medicijnen niet of onvoldoende hebben geholpen en om de ontsteking in rust te houden (onderhoudsmedicatie).

Azathioprine en 6-mercaptopurine behoren tot de groep van thiopurines. Dit zijn geneesmiddelen die de natuurlijke lichaamsafweer beïnvloeden. Daarmee wordt de activiteit van de chronische darmontsteking onderdrukt.

De thiopurines worden ook gebruikt bij kwaadaardige aandoeningen vanwege het remmend effect op de cel woekering. Omdat is gebleken dat azathioprine en 6-mercaptopurine in lage doseringen ook de werking aanpast van witte bloedcellen die belangrijk zijn bij een ontstekingsproces, heeft het middel ook een gunstig effect op de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa. De dosering van azathioprine en 6-mercaptopurine is bij de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa echter vele malen lager dan bij de behandeling van kwaadaardige aandoeningen. Hierdoor zullen de bijverschijnselen ook minder vaak voorkomen en milder van aard zijn. Dit is belangrijk om te weten, omdat het mogelijk is dat de bijsluiter die u van uw apotheek krijgt, gericht is op mensen met kwaadaardige aandoeningen.

Azathioprine of 6-mercaptopurine moeten veelal twee tot drie maanden gebruikt worden voordat het effect optimaal merkbaar is. Daarom gaat u wellicht, in overleg met uw arts, in eerste instantie door met de medicatie die u al gebruikt. Wanneer blijkt dat u goed op het middel reageert en er geen bijwerkingen optreden, kan azathioprine of 6-mercaptopurine langdurig gebruikt worden.

Bijwerkingen

Over het algemeen worden azathioprine en 6-mercaptopurine goed verdragen. Toch kunnen bij een deel van de mensen bijwerkingen optreden die soms ernstig kunnen zijn. Vandaar dat een strikt schema is opgesteld met bloedcontroles en contactmomenten om in een vroeg stadium bijwerkingen te kunnen signaleren. Bij vroege herkenning en direct staken van het geneesmiddel verdwijnen over het algemeen de klachten en verschijnselen snel.

Zeer vaak (>10%)

Verlaging van de witte bloedcellen in het bloed.

Vaak (1-10%)

Misselijkheid en verlaagd aantal bloedplaatjes met effect op de bloedstolling

Soms (0,1-1%)

Leverfunctiestoornis, alvleesklier ontsteking, bloedarmoede. Virale, bacteriële en schimmelinfecties. Overgevoelighedsreacties zoals huiduitslag en jeuk.

Zelden (<0,1%)

Beenmergschade met tekort aan rode- en witte bloedcellen en bloedplaatjeshuid en beenmerg. Ernstige diarree. Haaruitval. Kwaadaardige ziekten van huid en beenmerg.

Zeer zelden (<0,01%)

Overgevoeligheidssyndromen bestaande uit algehele malaise, rillingen, lage bloeddruk/shock, duizeligheid, ernstige misselijkheid en braken, diarree, koorts, huiduitslag, spierpijn en gewrichtspijn. Kwaadaardige ziekten van lymfeklieren (lymfoom).

Wanneer contact opnemen?

Als u klachten of verschijnselen bemerkt die mogelijk samen hangen met de medicijnen, adviseren wij u dringend om direct contact op te nemen met de MDL-verpleegkundige of -arts. In de avond en nacht neemt u contact op met de Spoedeisende Hulp van het ziekenhuis of eventueel de huisarts. Ook bij twijfel kunt u laagdrempelig contact met ons opnemen.

Zonlicht en uv-straling

Patiënten die azathioprine of 6-mercaptopurine gebruiken, kunnen een verhoogd risico lopen op huidproblemen, waaronder huidkanker. Vermijd daarom als u azathioprine of 6-mercaptopurine gebruikt een te grote blootstelling aan zonlicht en uv-straling. Gebruik zonnebrandcrème met een hoge beschermingsfactor. Wij raden het gebruik van een zonnebank af.

Interacties met andere stoffen

Wees voorzichtig met alcohol. Alcohol verhoogt de kans op leverafwijkingen bij gelijktijdig gebruik met azathioprine of 6-mercaptopurine. Wij adviseren u daarom uw alcoholgebruik te matigen.

Gebruik met andere geneesmiddelen

De thiopurines kunnen bij gelijktijdig gebruik met andere geneesmiddelen (versterkte) bijwerkingen veroorzaken. Daarom is het belangrijk dat u aangeeft

welke andere geneesmiddelen u gebruikt. (Bijvoorbeeld bloedverduunners, anti-jicht middelen, antibiotica, anti- epileptica).

Ook uw apotheek houdt combinaties tussen geneesmiddelen in de gaten. Bij vragen kunt u bij de MDL-arts of -verpleegkundige of apotheek terecht.

Gebruik

Dosering

De dosis is onder andere afhankelijk van uw lichaamsgewicht en de reactie op het geneesmiddel. Gebruik altijd de dosering die uw arts u heeft voorgeschreven, nooit meer of minder.

Inname

Azathioprine of 6-mercaptopurine dient u tijdens of direct na de maaltijd in te nemen met ten minste een glas water (200 ml).

Als u misselijk wordt van de azathioprine of 6-mercaptopurine adviseren wij u de tabletten over de dag te verdelen, of 's avonds voor het slapen gaan in te nemen. Wij adviseren de tabletten heel in te nemen en niet stuk te bijten.

Vergeten azathioprine of 6-mercaptopurine te gebruiken?

Als u vergeten bent de tabletten in te nemen, neem ze dan op een later tijdstip nog dezelfde dag in. Als u er de volgende dag achter komt dat u ze vergeten bent, neemt u ze dan niet alsnog in. U neemt dan gewoon uw medicijnen in zoals u gewend bent

Vruchtbaarheid

Geneesmiddelenonderzoek naar het gebruik van azathioprine of 6-mercaptopurine heeft vooralsnog geen ongunstige invloed op de vruchtbaarheid van mannen en vrouwen aangetoond. Overleg als u een zwangerschapswens heeft met uw behandelend arts over uw medicatie.

Zwangerschap

In het algemeen wordt geprobeerd om medicijngebruik tijdens de zwangerschap te vermijden. Ook thiopurines zouden mogelijk een klein risico op schade tijdens de zwangerschap kunnen geven. Maar ook een opvlamming van de darmziekte geeft een duidelijk risico op schade tijdens de zwangerschap. Daarom wordt over het algemeen geadviseerd voort te gaan met deze medicatie indien er een goede indicatie voor is. Het is belangrijk om deze afweging samen met uw arts te maken.

Bij vragen neem dan bij voorkeur vóór de zwangerschap contact op met uw MDL-arts of -verpleegkundige.

Borstvoeding

Er zijn onvoldoende gegevens bekend over de veiligheid van azathioprine of 6-mercaptopurine bij het geven van borstvoeding. Alhoewel azathioprine of 6-mercaptopurine maar in kleine hoeveelheden in de moedermelk komt wordt het gebruik tijdens de borstvoedingsperiode afgeraden. Ook over deze moeilijke afweging kunt u met uw MDL-arts, kinderarts en gynaecoloog spreken.

Vaccinaties

Meld altijd aan de arts dat u azathioprine of 6-mercaptopurine gebruikt. Azathioprine of 6-mercaptopurine kunnen de werkzaamheid van sommige soorten vaccins verminderen en de kans op bijwerkingen door de vaccins vergroten. Vaccinatie met een verzwakt levend vaccin, zoals bof, mazelen, rode hond (BMR), gele koorts of BCG moeten vermeden worden tijdens het gebruik van azathioprine of 6-mercaptopurine. Overleg met uw apotheker of arts als u moet worden gevaccineerd

In verband met de chronische ziekte en de medicatie wordt geadviseerd om jaarlijks de griepvaccinatie aan te vragen bij de huisarts.

Te nemen maatregelen

In de bijsluiter kunt u strenge hygiënische adviezen over het gebruik van de medicatie aantreffen. In de dosering waarin azathioprine of 6-mercaptopurine wordt gebruikt in de behandeling van de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa volstaat u met normale hygiëne.

Ziet u bij het openmaken van de verpakking kapotte tabletten? Sluit de verpakking dan weer goed en breng deze terug naar de apotheek. Voorkom dat poeder van de tabletten zich door het huis verspreidt, anders kunnen uw huisgenoten er mee in aanraking komen.

Krijgt u wat poeder uit gebroken tabletten op uw huid of in uw ogen? Was uw huid dan goed af. Spoel uw ogen met veel water.

Vragen

Als u na het lezen van deze folder nog vragen heeft, neem dan contact op met uw arts of MDL-verpleegkundige.

De MDL-verpleegkundigen zijn van maandag tot en met vrijdag bereikbaar. Wanneer u belt met de spreekuurassistenten van de polikliniek Maag-, Darm- en Leverziekten op telefoonnummer 088 - 005 6800 plannen zij dezelfde of volgende dag een telefonische afspraak voor u in. U kunt ook contact opnemen door middel van een e-consult in Mijn Rijnstate via www.rijnstate.nl/mijnrijnstate Let op: bij spoed is een e-consult niet geschikt.